

УДК 69:338.26

Оліферук С.Л.

ЕКОНОМІЧНІ МЕТОДИ ПЛАНУВАННЯ РІВНЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В БУДІВНИЦТВІ

Капітальне будівництво як особливий вид виробничого процесу, в результаті якого створюється особливий вид продукції, є одним з найбільших споживачів виробничих ресурсів.

Будівельне виробництво споживає більше 40% обсягів продукції матеріального виробництва. Зниження розрахункової вартості виробництва більш ніж на 60% досягається за рахунок економного і раціонального використання будівельних матеріалів. А взагалі економне і раціональне використання тільки матеріальних ресурсів дозволяє отримати не менше 1% реальної економії.

Це вимагає комплексного і системного підходів до вирішення проблеми ресурсозбереження при проектуванні та здійсненні капітального будівництва.

Автором пропонуються економічні методи планування рівня ресурсозбереження.

Вони насамперед передбачають комплексний і системний підходи до вирішення проблеми ресурсозбереження з урахуванням дії класичної формули ціни та її розгорнутої модифікації:

де С – собівартість продукції;

Р – рентабельність затрат.

$$\text{Ц} = \text{С} + \text{С} \times \text{Р}$$

Отже реалізаційна вартість будівельної продукції повинна складатися з вартості поточних виробничих затрат і рентабельності (прибутковості) цих затрат.

Тобто ефективність ресурсозбереження прямо пов'язана з підвищенням прибутковості поточних виробничих затрат.

Мова йде не про економію поточних затрат виробничих ресурсів за рахунок зменшення обсягів будівельно-монтажних робіт або за рахунок їх якості, а про підвищення ефективності поточних виробничих затрат. Ресурсозбереження – це комплекс засобів економного і раціонального використання виробничих ресурсів з метою підвищення ресурсовіддачі.

Автор пропонує здійснювати планування рівня ресурсозбереження через показник ресурсовіддачі (коефіцієнт ресурсовіддачі), який характеризує ефективність ресурсовіддачі і показує кількість одиниць вартості БМР, що

створюється на одиницю вартості поточних виробничих затрат і визначається відношенням кошторисної вартості робіт до кошторисної вартості поточних затрат на їх виконання за формулою:

$$K_{pv} = T_{BMP} / C_{BMP},$$

де K_{pv} – коефіцієнт ресурсовіддачі, грн/грн;

T_{BMP} – кошторисна вартість будівельно-монтажних робіт;

C_{BMP} – вартість виробничих затрат на виконання БМР.

Таким чином, підвищення ефективності будівельного виробництва може досягатися або екстенсивним, або інтенсивним методами.

Екстенсивний метод передбачає збільшення обсягів БМР шляхом пропорційного збільшення витрат виробничих ресурсів.

Інтенсивний метод передбачає підвищення ефективності будівельного виробництва шляхом зростання ресурсовіддачі.

Планова величина коефіцієнта ресурсовіддачі розраховується в залежності від прийнятої величини показника рентабельності (прибутковості) поточних виробничих затрат. Наприклад, при $P = 30\%$ обсяг поточних виробничих затрат буде складати $C_{BMP} = \Pi / P = 1 / 0,3 = 3,3$, а величина коефіцієнта ресурсовіддачі відповідно $K_{pv} = 4,3 / 3,3 = 1,3$.

При плануванні необхідно розробляти загальні планові калькуляції поточних виробничих затрат на рівні граничних величин для кожного об'єкта будівництва.

У процесі планування капітального будівництва (будівельного виробництва) важливого значення набуває планування заходів, спрямованих на забезпечення економного і раціонального споживання виробничих ресурсів, яке виконується шляхом розробки відповідного бізнес-плану у вигляді економічної таблиці. Приклад розробки такого бізнес-плану наводиться за таблицею 1.

Розробка такого бізнес-плану дає можливість, з одного боку (правої планової сторони), передбачити всі необхідні нововведення і заходи капітального і некапітального характеру та вартість необхідних коштів, а з другого боку (лівої бізнесової сторони) – передбачити всі можливі джерела фінансування для покриття необхідних затрат правої сторони.

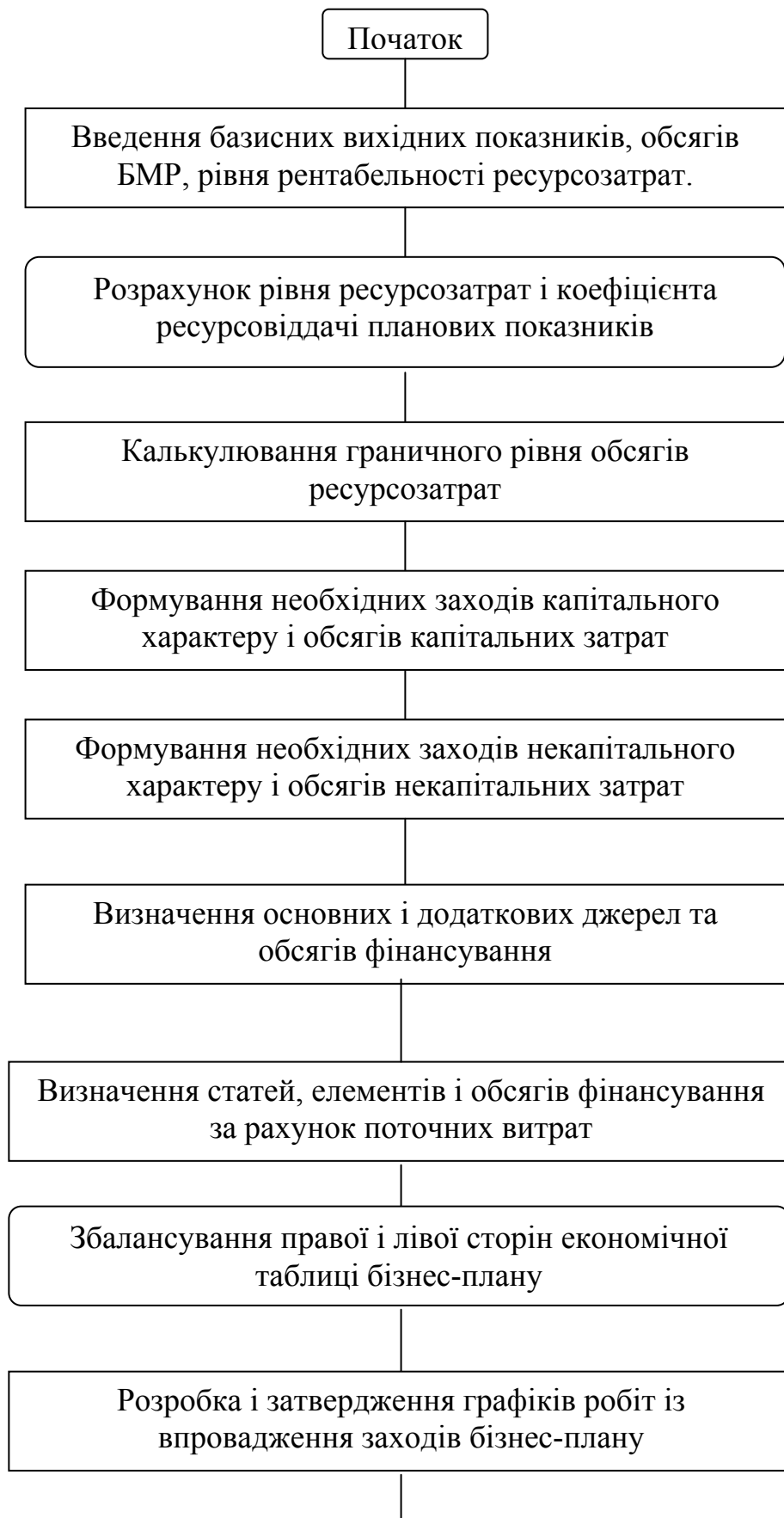
При цьому здійснення необхідних витрат капітального характеру забезпечується фінансуванням, як правило, за рахунок основних і додаткових джерел самофінансування або кредитів, а витрати некапітального характеру можуть фінансуватися за рахунок поточних витрат і відноситися на собівартість БМР.

Таблиця 1.

Бізнес-план здійснення заходів, спрямованих на забезпечення зниження витрат виробничих ресурсів

№ з/п	Джерела самофінансування	Сума, грн.	Питома вага, %	№ з/п	Нововведення і заходи	Сума, грн.	Питома вага, %
1	Основні джерела:	510	70	1	Капітального характеру:	510	70
	власний чистий прибуток	379,4	74,5		капітальне будівництво в заготівельному і підсобному виробництві	153	30
	амортизаційний фонд	100,0	19,5		капітальний ремонт основних фондів	102	20
	потенційні інвестиції	20,4	4,0		заміна окремого устаткування, машин і механізмів	71,4	14
	іноземні інвестиції тощо	10,2	2,0		заміна окремих технологічних ланок, вузлів і процесів	30,6	6
2	Поточні виробничі витрати (собівартість БМР):	72,5	10		наукові розробки, винаходи і пропозиції економічного і раціонального використання матеріальних, енергетичних, трудових і фінансових ресурсів	56,1	11
	прямі витрати	50,75	70		ефективне використання основних фондів, власних і орендованих	45,9	9
	непрямі витрати	21,75	30		ефективне використання оборотних фондів і обігових коштів тощо	51	10
3	Додаткові джерела:	72,5	10	2	Некапітального характеру:	145,0	20
	проценти за придбаними облігаціями	21,75	30		організаційні та управлінські зміни	21,6	18
	дивіденди за придбаними акціями	18,13	25		незначні зміни технологічних процесів	17,4	12
	проценти за депозитними вкладами	14,5	20		поточний ремонт і технічне обслуговування технологічного устаткування, пристроїв, оснастки, засобів контролю	29,0	20

Послідовність виконання процесу планування рівня ресурсозбереження, його впровадження і оцінка результатів здійснюється за наступною структурно-логічною схемою (див. рисунок 1).

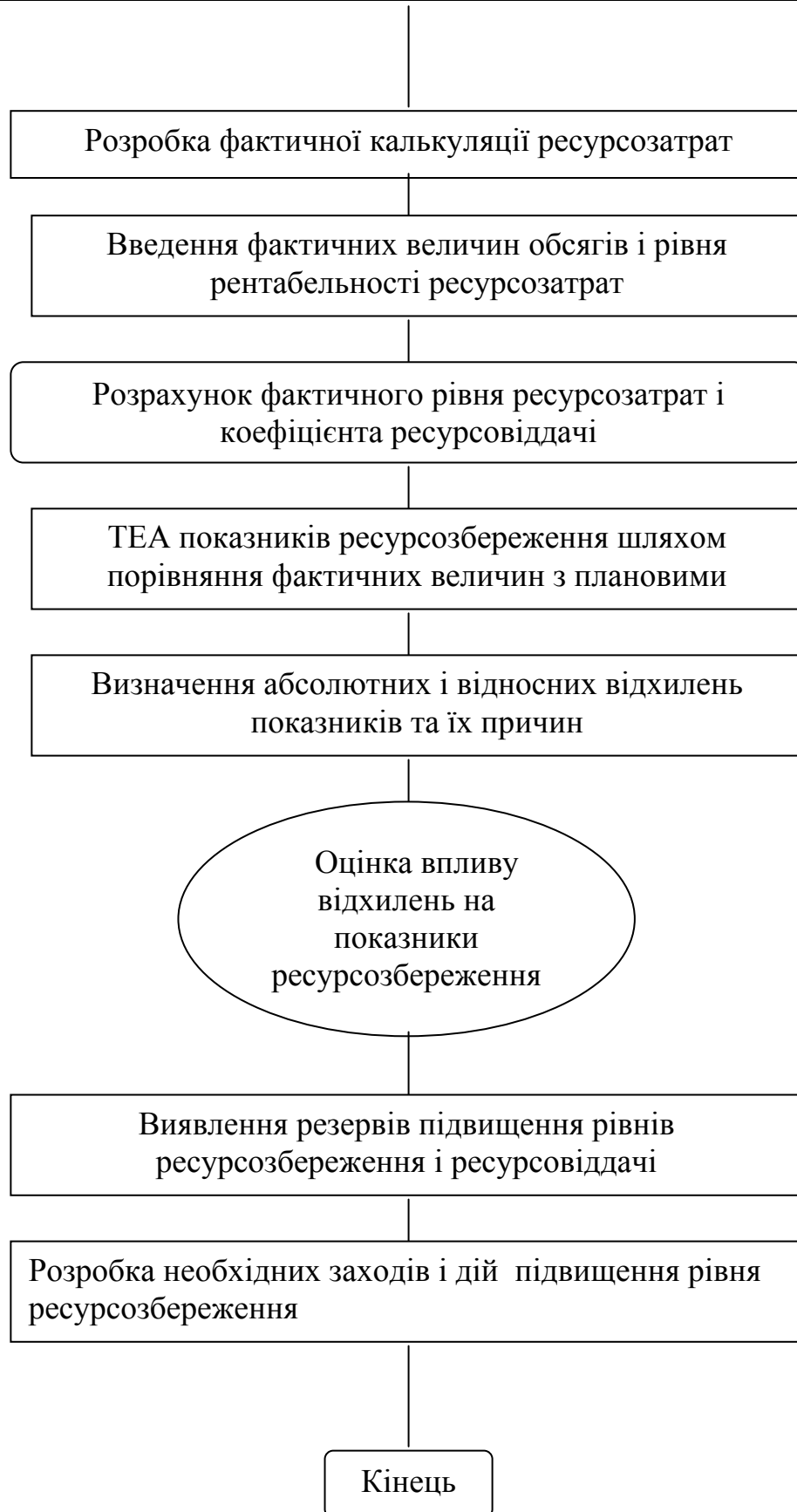

Рисунок 1. Структурно-логічна схема комп'ютеризації процесу планування і оцінки рівня ресурсозбереження у будівництві

Як видно із структурно-логічної схеми, важливе значення має здійснення техніко-економічного аналізу стану виконання планових показників ресурсозбереження і ресурсовіддачі, який повинен виконуватися на кожному етапі процесу проектування і капітального будівництва, а також за їх кінцевими результатами.

Загалом, результати впровадження комплексного і системного підходу до вирішення проблеми ресурсозбереження і ресурсовіддачі буде сприяти зниженню вартості капітального будівництва і підвищенню ефективності капітальних вкладень.

Література

1. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій – К., 1999р.
2. Деркач Д.И. Анализ производственно-хозяйственной деятельности подрядных строительных организаций. – М: Финансы и статистика, 1990. -239с.
3. Крикун К.В. та ін. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. - К. КНУБА, 1999р – 172с.

Анотація

Розглядаються комплексний і системний підхід до вирішення проблеми ресурсозбереження. Розглянуто показник ресурсовіддачі та формула його розрахунку. Також надано таблицю бізнес-плану здійснення заходів, спрямованих на забезпечення зниження витрат виробничих ресурсів та структурно-логічну схему комп'ютеризації процесу планування і оцінки рівня ресурсозбереження у будівництві.

Аннотация

Рассматриваются комплексный и системный подходы к решению проблемы ресурсосбережения. Рассмотрено показатель ресурсоотдачи и формула его расчета. Также приведена таблица бизнес-плана осуществления мероприятий, направленных на обеспечение снижения затрат производственных ресурсов и структурно-логическую схему компьютеризации процесса планирования и оценки уровня ресурсосбережения в строительстве.